

De Heraut

Door de

Bereformeerde Kerken in Nederland.

Het nadrukken van den inhoud van dit blad is verboden overeenkomstig de Wet op het Auteursrecht.

Zondag 16 April 1916. N°. 1995.

Dit blad wordt geregeld des Vrijdags aan de geabonneerden verzonden.
Bijdragen van medewerkers, ingezonden stukken en alles wat verder den inhoud van dit blad betreft, te adresseren aan de REDACTIE. Abonneementen en Advertenties aan de ADMINISTRATIE. Bureau: Warmoesstraat 96, te Amsterdam.
Insendingen, die later dan Dinsdags 's namiddags te 12 uur worden ontvangen, kunnen voor het nummer van die week niet meer in aanmerking komen.

Abonnementsprijs: France aan huis, per drie maanden f 1.20, voor België per jaar f 5.30 bij vooruitbetaling, voor het verdere buitenland en Ned.-Indië per jaar f 6 bij vooruitbetaling. Afzonderlijke nummers f —.10. Abonneementen worden aangenomen door het Bureau te Amsterdam, Boekhandelaren, Postdirecteuren enz.
Advertentieprijs: van 1 tot 8 regels f 1.20, voor elke regel meer f —.20.
Aanvragen en vermelding van bijdragen f —.12 per regel.

Van de Voleinding.

CCVL

ZESDE REEKS.

XXIX.

Maak u op, word vrolijk, want uw licht komt, en de heerlijkheid des HEEREN gaat over u op. Jes. 60: 1.

Neemt men nu bijde aan, in de eerste plaats, dat ook de profetie over koning Cyrus van Perzië die eerst in 537 Israël vrijliet, reeds C. 700 v. Chr. uit Jesaja's pen is gevloeid, en ten tweede, dat zulk een profetie noch kan noch mag opgevat als het beluisteren en boeken van een dictaat, dan komen we van zelf voor de zeer ernstige vraag te staan, op wat wijs we ons dan een profetisch verschijnsel als in Jesaja 45 voor ons ligt, te verklaren hebben. Wat we hier vragen met opzicht tot Jesaja 45, geldt natuurlijk evenzoo voor de overige hoofdstukken van 40—66; en dat we meer bepaald onze vraag op hoofdstuk 45 richten, is eenigzins, omdat hier het vreemdsoortige van het profetische verschijnsel het sterktst uitkomt. Terecht toch is door hen die de echtheid van Jesaja's tweede deel bestrijden, opgemerkt, dat zich in deze tweede Jesaja'sche verdeling iets ongewoons voordoet. Dit ongewone bestaat namelijk hierin, dat in geheel de profetie de ziener die spreekt, zoo goed als altijd spreekt van uit de positie en den tijd, waarin hij optradt. Ook in het eerste deel van Jesaja ontwaart men dit. Zeer enkele hoofdstukken daargelaten, spreekt en getuigt in Jesaja 1—39 een ziener die leeft in Palestina, nader zelfs in Juda, en bijna altijd in Jeruzalem. En van den tijd waarvan hij spreekt, als de jaren van zijn eigen leven. Zelfs stelt Jesaja er prijs op, het op zeer nauwkeurige wijze aan te geven, dat zijn optreden viel in de dagen van Uzia, Jotham, Achaz en Hizkia, die saam regeerden van 775 tot 686 v. Chr. Stelt men nu echter de als van zelf zich opdringende vraag, of zulks in Jesaja's tweede deel, van 40—66, evenzoo het geval is, dan blijkt reeds bij oppervlakkige inzage en doorlezing van deze kapitels, dat zulk een uitgangspunt hier geheel ontbreekt. Veel meer ontvangt men den indruk, dat de Ziener, die ons in Jes. 40—66 toesprekt, zich te midden van de Babylonische periode bevindt. In de dagen van Uzia, Jotham, Achaz en Hizkia waren het nog altoos de Assyriërs, en niet de Babyloniërs, die in het Oosten de overheersche schappij voerden. In 722 was het Rijk van Israël niet door een bewindvoerder uit Babel, maar door Salmanassar, die zijn troon en paleis in de Assyrische hoofdstad Nineve bezat, te niet gedaan. Dit nu vraagt een verklaring. Indien Jesaja's tweede deel van hoofdstuk 40—66 echt is, hoe is 't dan te verklaren, dat bij den Ziener die hier spreekt, de achtergrond vanwaar hij optreedt, meer dan anderhalve eeuw later, en in een heel andere landspositie is te zoeken? Iets waarbij zich dan vanzelf als tweede bedenking de geheel andere vraag aan ons opdringt, hoe het rijkste prachtkonink van alle tot ons gekomen profeten, gelijk we Jesaja 40—66 toch wel noemen mogen, een paar dictaat zou zijn geweest, waar ons toch op overtuigende wijze bleek, hoe er van een enkel letterlijk naschrijven van wat woord voor woord beluisterd was, in de daarvoor veel te hoog staande profetie geen sprake kan zijn.

Deze moeilijkheid is niet onder de oogen te zien, of we moeten vasthouden aan het eigenaardig karakter van de profetie in Israël, en niet minder aan het stellige gegeven, dat Jesaja daarbij onder alle profeten de hoogste plaats der ere inneemt; we zouden er zelfs bij kunnen voegen, dat juist Jesaja 40—66, meer zelfs nog dan het eerste deel van zijn Godspraken, ons de volheid van zijn Godsdiensten, ons de volheid van de heidenwereld bezat, ontkenend we niet, eer wezen we er zelf op, maar toch, dat was spelen op een gebroken kunstwerk, en alleen in Israël is die hoge profetie opgekomen, die leidde tot een spreken, een waarlijk spreken van God in en door zijn Zieners. Het slagen hiervan hing altoos van twee voorwaarden af, ten eerste van de gereedheid van den man, die als ziener of profet zou optreden, om als instrument Gods dienst te kunnen doen, en ten tweede van den bijzonderen rijkdom van de bijzondere openbaring, die het God believen zou door het aldus gereedstaande instrument onder Israël, en door Israël tot de wereld, te doen uitgaan. Hoe hooger de openbaring zou gaan, des te hooger moest ook de zeer fijne bewerktekening van het instrument, d. i. hier van den profet, staan, en omgekeerd, hoe fijner en edeler en rijker die bewerktekening was, des te rijker zou de openbaring zijn, die door hem in Israël werd uitgedragen. Het een hing steeds met het ander samen. Het een was niet van het ander te scheiden. Er waren profeten die als instrument van de laagste orde van de tweede, en van de derde orde dienst deden, en hiernede hing 't nu vanzelf samen, dat een profet die instrument van de laagste orde was, minder dienst kon bewijzen dan een profet die als instrument in de tweede orde stond, en dat ten slotte alleen die profet, die onder allen als instrument van de hoogste orde gold, ook de rijkste openbaring van Godswege aan zijn volk kon overbrengen. Zoo genomen nu is het aan geen twijfel onderhevig, of Jesaja was instrumenteel de profet van de hoogste orde, onder alle profetische harpen, luiten of violen de rijktst geïnstrumenteerde, en is verschil ook in de profetie, en ook buiten Jesaja zijn er zeer rijke profeten tot ons gekomen, doch boven Jesaja gaat in profetische majesteit niemand uit.

Waarom bestond nu, als we zoo zeggen mogen, de profetische gereedmaking of voorbereiding, om als instrument voor de Goddelijke openbaring dienst te kunnen doen? Reeds in wat we ten beste gaven kwam uit, hoe zulks niet enkel van den persoon van den Ziener afhing. Elia staat in Israël hoog, maar Jesaja kon niet in Israël, hij moest in Juda optreden, omdat de Jehovah-dienst in Juda zoveel beter den geest van den profet voor zijn levens-taak voorbereide. Een groot profet was het product van wat God in zijn volk, in

een bepaald geslacht, en ten slotte in een bepaalde familie en een bepaald gezin, en zoo eindelijk eerst in een bepaald persoon, had doen ontkenen. De profet is geen op zichzelf staand individu, maar een levend en bewust organisch in zijn volk en stam en familie inlevend Ziener. Alles wat achter hem ligt, heeft er toe bijgedragen, om hem zoodanig te maken, als hij later bleek te zijn. Was dit reeds zoo in zijn ontvangenis en geboorte, dit bijzondere werd in hem versterkt door de gebeurtenissen en omstandigheden van zijn leven, en over dit zijn lot beschikte Jehovah op zoodanige wijze, dat het de profetische gave van den profet van zelf rijpen deed. Ook hier gold 't zeggen van den psalmist: 'Gij zult mijn goed, mijn God, mijn erfenis en het deel mijns bekens wezen. Gij onderhoudt gestaag het heuglijk lot, dat Gij zoo mild voor mij hebt uitgelezen.' Geheel de profetie, en in die profetie de enkele profet, was een planting, door God geplant. Rom. VIII: 19—23 gaat ook hier door, in alle schepel is een werking Gods, die allengs in de ziel tot bewustzijn komt, en dan door den Heiligen Geest vertolkt wordt. En zoo nu ook was het in de profetie. Om de profetie mogelijk te maken, moest er in Israël zekere gemeenschap tusschen het bewustzijn van den geloovigen en het allen beheerschend bewustzijn Gods gekweekt worden. In het algemeen geldt 't op hooger terrein, dat wij niet weten te bidden geest het behoort, maar dat de heilige Geest onzen geest te hulpe komt, en voor ons bidt met onuitsprekelijke verzuchtingen. En dit algemeene karakter van de gemeenschap tusschen Gods verborgen weten, en 's menschen beseft, dat in heel de Christelijke kerk doorgaat, was nu ook reeds in Israël opgewekt, en dit droeg ook in de profetische actie een geheel bijzonder karakter. Waar, naar Gods bestel, een groot profet verwekt moest worden, had God de Heere reeds in de voorafgaande geslachten van deze of die familie, en ten slotte in dit of dat gezin, alles er organisch op voorbereid, om op het gewenschte oogenblik den man te doen optreden, die alles in zich bezat, wat noodig was om hem tot een instrument van Gods bijzondere openbaring te maken.

Stellen we nu, in verband hiernede, de zoo gewichtige vraag van de voorkennis der toekomstige dingen, niet in het algemeen, maar tot in de kleinste bijzonderheden, dan is het voor wie aan Gods bestel en voorzichtigheid vasthield geloof, geen oogenblik aan twijfel onderhevig, of God de Heere weet vooruit al wat er gebeuren zal. De voorkennis Gods van de toekomstige dingen is volstrekt. Nooit, op niet één oogenblik, met het oog op niet één gebeurtenis, heerscht er in de kennis Gods ook maar de minste onzekerheid omtrent hetgeen te gebeuren staat. Het is wel zoo, dat velen zekere vrijheid voor de kennis van 's menschen wil pogen open te houden, maar zelfs zij die hierin heil zoeken, loochenen daarom toch de voorkennis Gods niet. De apostel roept het dan ook uit: 'Want die Hij te voren gekend heeft, die heeft hij ook te voren verordineerd, den beelde zijns Zoons gelijkvormig te zijn.' Ook van u zelf gelooft ge dan ook niet, dat God eerst van u af kwam te weten, toen ge het levenslicht zag, maar vlak omgekeerd, dat ge reeds voor uw ontvangenis in geheel uw wezen, geheel uw aard en karakter, en met heel uw komend levenslot, tot in uw sterven toe, Gode bekend waart. Eer vader of moeder u een naam gaven, heeft God uw naam gekend. Te zeggen, dat God de Heere met een Abraham, met een Mozes, met een David, eerst na hun geboorte kennis zou hebben gemaakt, is klaar onzin. Is dit nu zoo, dan volgt hiernit, dat Gode derhalve met volkomen zekerheid bekend was, dat na Assyrië het rijk van Babel weer op den voorgrond zou treden, en dat straks ook dat rijk van Babel onder zou gaan, om voor het rijk der Perzen plaats te maken. Evenzoo was het voor God klare feitelijkheid, dat bij dit optreden van de Perzen, aan het hoofd van dat volk een Vorst zou staan van ongemeene bekwaamheid, en dat zijn naam zou zijn Cores of Cyrus. Maar dan ook evenzoo bekend, dat deze Cyrus omtrent het midden van de 500 jaren voor Christus zou leven en dat in dezen Cyrus al spoedig de neiging zou opkomen, ja dat het besluit bij hem vast zou staan, om de Joodsche ballingen uit het Babylonische land vrijheid tot terugkeer naar Palestina te verleen. Ja, sterker nog. Niet alleen toch dat dit alles eeuwen te voren Gode bekend was, maar het lag evenzoo in Gods besluit, om dat Perzische rijk te voorschijn te roepen, en om Cyrus

zoo te formeeren, met talent te voorzien, en te zegenen, dat hij, eenmaal koning geworden, vanzelf in zijn hart den zin, de neiging en den wil zou voelen opkomen, om de Joden vrijuit te laten gaan. Zelfs kan gezegd, dat God de Heere reeds in Jesaja's dagen er alles op voorbereide, om omstreeks 540 te maken, dat Cyrus er was, en dien Cyrus op zoo energieke wijze in zijn dienst te nemen, dat hij willeg en als vanzelf uitrichtte al datgene waartoe God hem verkoren had.

Let er nu op, hoe in Jesaja 45 geheel in dezen zin de profetie uitgaat. Het wordt ons niet voorgesteld, alsof er ja een Perzisch rijk zou komen, en alsof in dat Perzisch rijk zekere Cyrus zou optreden. Ganzescheij niet. Het gaat veel eer in Jesaja 45 alles rechtstreeks van God uit. Het is Jehovah die zijn raadslag voltrekt, en het is als instrument voor de uitvoering van dien raadslag, dat Cyrus op zal treden. Cyrus heet daar Gods 'gezalide'. 'Alzoo zegt de Heere tot zijn gezalide, tot Cores wiens rechterhand ik vat.' Wat Cyrus als heerscher volbrengen zal, zal van Godswege in hem bewerkt worden. Daarom staat er dat hij 'Gods gezalide' is, en dat God zijn rechterhand vat, 'om de volken voor zijn aangezicht neder te werpen'. God neemt geen kennis van wat er gebeurt, maar Jehovah is van eeuw tot eeuw zelfdoende, om 't alles in juiste volgorde te doen gebeuren, niet alleen in Israël, maar ook onder de Heidenische volken. En dit alles nu ligt als in een vast kader en in een sprekend, levend beeld voor Gods heilig oog, niet pas op 't oogenblik dat het zal gebeuren, maar reeds eeuwen vooraf, en in die eeuwen vooraf zoo precies en zoo duidelijk, als ware de tijdsorde er reeds aan toe. Met deze vastheid en nauwkeurigheid van Gods bestel, Gods voorwetenschap, en Gods doorzetting van zijn wil, is nu door de critici die op Jesaja 40—66 aanvielen, zoo goed als nimmer gerekend. Ze achten het beneden de waardigheid van de heilige profetie te zijn, dat deze af zou dalen tot in de voorleens van zulke bijzonderheden, als het straks opkomen van Cores of Cyrus. Zoo nu zouden ze niet hebben kunnen voordeelen, indien ze zich in de heilige voorkennis, in het heilig bestel, en het heilig doorzetten tot in de kleinste bijzonderheden van Gods raad en wil hadden ingedacht. Staat 't toch vast, dat 't allerminst in strijd is met de hooge waardigheid van Gods voorzienigheid bestel, om tot in de kleinste bijzonderheden al wat er gebeuren zal, nauwkeurig te weten, voor te bereiden, en te zijner tijd te doen komen, hoe ter wereld zou 't dan niet van hooge Majesteit zijn, en de profetie tot hooger standpunt verheffen, zoo ook de profet verwaardigd werd tot in deze toekomstige bijzonderheid, als bij vergezicht, zijn blik te mogen doen uitgaan, en ze vooruit aan 's Heeren volk te mogen aankondigen. Dit punt nu is voor geheel onze opvatting van de heilige openbaring, in de boeken van het Oud en Nieuw Verbond van zoo overwegend en allesbeheerschend gewicht, dat we er niet over mochten heenloopen, en dit wij hieraan metterdaad geheel de waardschatting van de ons door God verleende openbaring hangt.

Eerst van uit dit standpunt nu kunt ge verstaan en doorzien, welke heilige majesteit er achter schuilt, als een profet in Israël een bepaalde gebeurtenis voor verre toekomst, tot in bijzonderheden, vooraf aan het volk aankondigt. Vast staat nu, dat in de voorkennis Gods zulk een toekomstige gebeurtenis klaar en helder, en tot in de kleinste bijzonderheden, vastligt, en bekend is. De vraag die rest, is dus alleen, of er een wijze denkbaar is, waarop God de Heere, voorzoo veel hem zulks belieft, één of meer stukken uit die voorkennis in het bewustzijn van eenig kind des menschen met zekerheid kan doen opkomen. Nu te zeggen, dat dit als door een dictaat zou hebben plaats gehad, stelt geen ondenkbaarheid. Waarom toch zou 't Gode onmogelijk zijn geweest, gelijk hij tot Adam in het paradijs in verstaanbare gedachte, zijn wil mededeelde, zoo ook later aan wien ook iets te doen weten wat te gebeuren stond? Denk alleen maar aan Bileam. Dat we desniettemin tegen elke voorstelling alsof 't alsoo ook met Jesaja had plaats gegrepen, niet onder zekeren wrevel zelfs, opkomen, ligt dan ook aan heel iets anders, en wel hieraan dat elke voorstelling van dien aard het wezen en karakter van de profetie in Israël ten eenenmale miskent. De profetie in Israël kwam ten principale daaruit op, dat het Gode in de ure der Schepping beviel heeft, den menschen in het paradijs te scheppen naar zijn beeld en naar zijn gelijkenis. Daarin

lag de geheel eenige, de zoo heerlijke positie van het menschenkind, in eere zelfs boven de eere der engelen uitgaande. Dit scheppen naar Gods beeld houdt vanzelf in, dat er zekere gemeenschap van zin, gedachte en bedoelen tusschen God en den menschen kon en zou opkomen. Deswege was die schepping naar Gods beeld dan ook zoo allesbeheerschend, dat geheel het Messiaschap, en hetgeen, als vrucht van het Messiaschap, op den Pinksterdag weer zou opleven, alleen uit dit één feit te verklaren is. Denk u die schepping van den menschen naar den beelde Gods weg en er is geen Messias denkbaar, er kan geen sprake zijn van de geloovigen als Gods kinderen, en geheel de apocalyptische voorstelling van het volzalig eeuwig leven valt weg. Staat daartegen die schepping naar Gods beeld als uitgangspunt vast en is er daarom sprake van, dat de geloovigen den Beelde zijns Zoons gelijkvormig moet worden, dan is 't de gemeenschap van 's menschen bewustzijn met het Goddelijk bewustzijn, die in den dag der nieuwe eeuwige glorie voor altoos hersteld zal moeten zijn.

Nu is deze gemeenschap, zij 't ook in zeer geringe mate, nog altoos onder alle volken merkbaar gebleven. Al zijn 'tslechts kleine overblijfselken van dat heilige beeld Gods, die hier en daar funkelen mogen, geheel doorgesneeden is toch de band tusschen dat beeld en ons niet. Bij niet een menschen. En die doorsnijding zal zelfs bij den ongelovigen eerst in het jongste oordeel volgen. Dan zal er zijn weening en knerzing der tanden. Jezus heeft nimmer geaarzeld dit zoo beslist mogelijk uit te spreken. Maar al moet daarom onveranderlijk beleden, dat er hier op aarde in dit tijdelijk leven niet een booswicht denkbaar is, in wien niet nog altoos een nauw naschijnsel van 't beeld Gods aanwezig was, toch moet erkend, dat dit overblijfsel te zwak is, om uit zich zelf den weg des heils te hervinden. In dit feit nu wortelt de noodzaakelijkheid van een bijzondere openbaring, en Israels geheel exceptionele positie is nu uitsluitend daaraan te danken, dat 't Gode beviel heeft, in dat volk van Israël een licht te doen stralen, dat geen ander volk kon, opvangen. Kunst, wetenschap, geleerdheid mogen elders zelfs meer dan in Israël uitgeblonken hebben, een gemeenschap van 't menscheijk bewustzijn met het bewustzijn Gods kon niet vanzelf opkomen, was alleen bij het intreden van een bijzondere genade denkbaar, en aan Israël was het hooge privilege gegund, om van dit exceptionele de drager te zijn. Alleen uit en door Israël zou deze gemeenschap ook het deel van de geroepenen uit de andere volken kunnen worden. Feit is het derhalve, dat het optreden der profetie in Israël is het optreden van een verschijnsel, dat een brug legt tusschen de droeve gevolgen van den val en de hope der toekomst. Edoch, en hierop kan niet genoeg nadruk gelegd, volstrekt niet enkel door wat aankondigd werd, maar in veel strenger zin zelfs door wat in het bewustzijn van den Profet zelf omging en door God in hem bewerkt werd. Tusschen Jehova en zijn profet was van Gods zij een band van gemeenschap gevlochten, die niet met den band van het kindschap op een lijn staat, maar er verwant aan was, en een deel ervan deed uitkomen. De profet in Israël bezat iets dat de gewone Israëliet niet bezat. Dit had de profet niet uit zich zelf, en dat ontving hij evenmin van vader en moeder of van eenig ander profet. Profeten zonen als in de dagen van Elia gekend zijn, waren daarom nog allerminst lid van het heilige corps der profeten. In dat corps waren ze niet ingelijfd. De echte profeten hadden van Godswege een bewerking ondergaan, die aan hun persoonlijk karakter, aan hun talenten, en aan hun zielsbewustzijn een eigenaardigen vorm gaf. Hierdoor en hierdoor alleen had Jehovah ze zich tot zijn instrumenten bereid, die bezaten wat hun eigen zijn moest, om zijn instrumenten te kunnen zijn. De profet maakte niet zichzelf voor zijn dienst gereed, en werd er niet door anderen toe opgevoerd, maar 't was God zelf, die zijn verkoren instrument maakte tot wat het zijn moest, om Hem als instrument te dienen. Zoals Jehovah geen ander persoon vormde, zoo vormde en bereidde Hij zich zijn profet.

Nu verschilden deze profeten in graad en orde. Gelijk reeds is opgemerkt, er waren profeten van de laagste, van de tweede en van de hoogste orde. Dit nu had van zelf ten gevolge, dat de gemeenschap van het zelfbewustzijn bij den eenen profet veel verder ging dan bij den anderen. Hoe hooger de profet in graad en orde stond, des te klaarder werd zoo van zelf de gemeenschap, die tusschen zijn zelfbewustzijn en

de gemeenschap van 's menschen bewustzijn met het Goddelijk bewustzijn, die in den dag der nieuwe eeuwige glorie voor altoos hersteld zal moeten zijn. Nu is deze gemeenschap, zij 't ook in zeer geringe mate, nog altoos onder alle volken merkbaar gebleven. Al zijn 'tslechts kleine overblijfselken van dat heilige beeld Gods, die hier en daar funkelen mogen, geheel doorgesneeden is toch de band tusschen dat beeld en ons niet. Bij niet een menschen. En die doorsnijding zal zelfs bij den ongelovigen eerst in het jongste oordeel volgen. Dan zal er zijn weening en knerzing der tanden. Jezus heeft nimmer geaarzeld dit zoo beslist mogelijk uit te spreken. Maar al moet daarom onveranderlijk beleden, dat er hier op aarde in dit tijdelijk leven niet een booswicht denkbaar is, in wien niet nog altoos een nauw naschijnsel van 't beeld Gods aanwezig was, toch moet erkend, dat dit overblijfsel te zwak is, om uit zich zelf den weg des heils te hervinden. In dit feit nu wortelt de noodzaakelijkheid van een bijzondere openbaring, en Israels geheel exceptionele positie is nu uitsluitend daaraan te danken, dat 't Gode beviel heeft, in dat volk van Israël een licht te doen stralen, dat geen ander volk kon, opvangen. Kunst, wetenschap, geleerdheid mogen elders zelfs meer dan in Israël uitgeblonken hebben, een gemeenschap van 't menscheijk bewustzijn met het bewustzijn Gods kon niet vanzelf opkomen, was alleen bij het intreden van een bijzondere genade denkbaar, en aan Israël was het hooge privilege gegund, om van dit exceptionele de drager te zijn. Alleen uit en door Israël zou deze gemeenschap ook het deel van de geroepenen uit de andere volken kunnen worden. Feit is het derhalve, dat het optreden der profetie in Israël is het optreden van een verschijnsel, dat een brug legt tusschen de droeve gevolgen van den val en de hope der toekomst. Edoch, en hierop kan niet genoeg nadruk gelegd, volstrekt niet enkel door wat aankondigd werd, maar in veel strenger zin zelfs door wat in het bewustzijn van den Profet zelf omging en door God in hem bewerkt werd. Tusschen Jehova en zijn profet was van Gods zij een band van gemeenschap gevlochten, die niet met den band van het kindschap op een lijn staat, maar er verwant aan was, en een deel ervan deed uitkomen. De profet in Israël bezat iets dat de gewone Israëliet niet bezat. Dit had de profet niet uit zich zelf, en dat ontving hij evenmin van vader en moeder of van eenig ander profet. Profeten zonen als in de dagen van Elia gekend zijn, waren daarom nog allerminst lid van het heilige corps der profeten. In dat corps waren ze niet ingelijfd. De echte profeten hadden van Godswege een bewerking ondergaan, die aan hun persoonlijk karakter, aan hun talenten, en aan hun zielsbewustzijn een eigenaardigen vorm gaf. Hierdoor en hierdoor alleen had Jehovah ze zich tot zijn instrumenten bereid, die bezaten wat hun eigen zijn moest, om zijn instrumenten te kunnen zijn. De profet maakte niet zichzelf voor zijn dienst gereed, en werd er niet door anderen toe opgevoerd, maar 't was God zelf, die zijn verkoren instrument maakte tot wat het zijn moest, om Hem als instrument te dienen. Zoals Jehovah geen ander persoon vormde, zoo vormde en bereidde Hij zich zijn profet.

Nu verschilden deze profeten in graad en orde. Gelijk reeds is opgemerkt, er waren profeten van de laagste, van de tweede en van de hoogste orde. Dit nu had van zelf ten gevolge, dat de gemeenschap van het zelfbewustzijn bij den eenen profet veel verder ging dan bij den anderen. Hoe hooger de profet in graad en orde stond, des te klaarder werd zoo van zelf de gemeenschap, die tusschen zijn zelfbewustzijn en